

KRÁSY SLOVENSKA

1

JANUÁR
XXXI
1954

Horolezci, nomenklatúru máme správnu!

MAJSTER ŠPORTU ARNO PUSKAS

V Krásach Slovenska, roč. XXX (1953), č. 5 (Príloha), str. 2 sa zjavil článok od dr. A. Kvasničku pod titulom „Horolezci, máme správnu nomenklatúru?“

Slovo prvovýstup je už oddávna používaný výraz v celom horolezeckom svete, až po dnešné časy a dr. R. Roubal správne definuje, ak vraví „...prvovýstup je výstup na štít, hrebeň, sedlo takým smerom, — cestou —, keďže ešte nikto nevystúpil. Ďalšie výstupy tou istou cestou sú druhý, tretí, štvrtý a ďalšie priestupy...“

Ak však hovoríme konkrétne iba o štíte, nuž je samozrejmé, že na jeden štít alebo na jedno sedlo sa dá spraviť iba raz výstup, ktorý môžeme označiť slovom — prvý. Každý ďalší výstup, pokiaľ hovoríme zase len o štíte, môže byť druhý, tretí, štvrtý a ďalší výstup. Potiaľ súhlasím s dr. A. Kvasničkom.

Lenže dr. A. Kvasnička zabudol na jedno, že dnes žijeme (a vlastne už pekne dlho) v dobe športového horolezectva. A tak slovo prvovýstup, by som povedal, akosi prekĺzlo z tzv. dobyvačného na športové horolezectvo.

Lebo dnes „moderný alpinista“ konkrétne vo Vysokých Tatrách, ale už aj v iných horstvách našej zemegule nehľadá prvú a najľahšiu cestu vôbec na ešte dosiaľ nikým nedostúpený štít, nakoľko u nás takého niet, ale vyhľadáva cestu „športovú“, ťažkú a ťažšiu, cez niektorý žlab, stenu, rebro, hrebeň alebo pilier toho onoho štítu.

Ak vystupuje horolezecká dvojka cez žlab, stenu, rebro, hrebeň alebo pilier niektorého štítu prvý raz, v každom prípade robí prvý výstup cez už spomínaný skalný alebo snehový útvar, teda prvovýstup žlabom, pilierom, stenou atď. povedzme na X štít. A tu nie je už štít dôležitý, ako pri dobyvačnom horolezectve, lebo tu štít hrá podradnú úlohu, ale práve ten žlab, stena, pilier atď., cez ktorý sa momentálne prestupuje prvý raz.

Konečne pri opise sa udáva: prvovýstup severnou stenou Ganku, pravou polovicou, Z pilierom, z Českej doliny. Teda jasne a presne, aspoň tak by to malo vždy byť. A takto udaný opis v žiadnom prípade nemôže v nás vyvolať pochybnosti o voľakej variante, lež hovorí o tom, že XY horolezci vystúpili prvý raz hore už spomínaným smerom. Teda spravili prvovýstup na tej stene a tým smerom (a to je tu dôležité) a, pravdaže, dosiahli vrchol štítu a v danom prípade je to podradné. Každý ďalší, kto za nimi prelezie nimi opísanou cestou, spraví druhý, tretí, štvrtý a ďalší výstup, nimi už prelezenou a opísanou cestou.

A keďže sa v spomínanom článku dr. A. Kvasnička zmiňuje aj o variante, a to už celkom nie správne, nuž dovoľm si iba potvrdiť slová dr. R. Roubala, môjho spolupracovníka, priateľa, že varianta znamená opravu menšiu alebo väčšiu, či už vybočenie nútené alebo úmyselné z cesty pôvodnej, opísanej už raz horolezcami, ktorí vykonali prvovýstup.

Akýkoľvek výstup, vykonaný tým alebo oným presne udaným smerom na X alebo Y štít, prvý raz lezený vôbec, je vždy prvovýstup.

Akýkoľvek výstup, idúci čiastočne už raz po opísanej ceste prvolezcami, potom čiastočne vybočiaci na nový terén alebo úplne, to je vždy varianta toho alebo onoho opísaného výstupu tým a tým smerom na štít.